

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 61 · 4. april
Sesjonen 2017–2018

Møte onsdag den 4. april 2018 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 61):

1. Muntlig spørretime
2. Referat

Presidenten: Representantene Kjell Ingolf Ropstad, Himanshu Gulati, Geir Adelsten Iversen, Emilie Enger Mehl, Hanne Dyveke Søttar, Marianne Marthinsen, Hege Haukeland Liadal, Liv Signe Navarsete og Kent Gudmundsen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Nina Sandberg fra og med 4. april og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Mani Hussaini, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Mani Hussaini er til stede og vil ta sete.

Statsråd Ola Elvestuen overbrakte 11 kgl. proposisjoner. (Se under Referat den 5. april 2018.)

Presidenten: Representanten Nicolas Wilkinson vil fremsette et representantforslag.

Nicholas Wilkinson (SV) [10:03:08]: På vegne av stortingsrepresentantene Karin Andersen, Petter Eide og meg selv vil jeg framsette et forslag om å stoppe direkte elektronisk innsyn i barns psykiske helsejournaler.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:03:29]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok onsdag den 28. mars meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Trine Skei Grande, Ketil Solvik-Olsen og Ola Elvestuen vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Sverre Myrli.

Sverre Myrli (A) [10:04:00]: Spørsmålet mitt går til samferdselsministeren.

Vinteren, som ikke ser ut til å slippe taket helt ennå, har ikke vært særlig god sett med tusenvis av togpendleres øyne. Det har vært forsinkelser, det har vært innstillinger, det har vært problemer med organisering av alternativ transport, og mange reisende klager over dårlig informasjon. Det er forståelig, for sannelig er det nå mange selskaper og enheter på jernbanen. Det bruker samferdselsministeren tid og krefter på. NSB kjører togene – enn så lenge – selskapet Norske tog eier togene, selskapet Mantena vedlikeholder togene, selskapet Entur selger billetter, og vi har fått Jernbanedirektoratet og Bane NOR og sikkert enda flere selskaper og enheter.

De reisende stiller seg spørsmålene: Hvem har det overordnede ansvaret for norsk jernbane? Hvem har ansvaret overfor de reisende? I går fikk jeg en henvendelse fra en pendler på Østfoldbanen, som skriver: Det er dårlig informasjon å få. NSB skylder på Bane NOR, og Bane NOR skylder på NSB.

Hva sier samferdselsministeren til togpendlere på Østfoldbanen, på Drammensbanen og andre banestrekninger, som kommer for sent på jobben, eller som ikke rekker barnehagen?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:05:44]: Jeg sier at vi skal bygge en enda bedre jernbane framover. Vi har gjort en stor satsing de siste årene. Jeg husker selv at da jeg satt i opposisjon i perioden 2005–2013, opplevde vi en jernbane som det var fare for ville kollapse. Det kom interne rapporter fra Jernbaneverket og andre som sa at hvis man ikke gjorde noe med dette, ville dette bli en krise. Resultatet var reduserte bevilgninger til vedlikehold i 2011, 2012 og 2013 – ikke akkurat det virkemidlet man må ta i bruk. Derfor fikk vi en ny regjering som fra 2013 lovte og gjorde andre ting.

Man har mer enn doblet bevilgningene til vedlikehold av jernbanen. Det handler om å kunne redusere forfallet som doblet seg i perioden 2005–2013. Det handler om å kjøpe flere nye togsett, slik at vi etter hvert kan bli ferdig med de utfordringene vi har med at gamle togsett nesten blir umulig å vedlikeholde fordi delene ikke lenger er i produksjon. Det handler om å bytte ut kjøreledninger, sporvekslere og liknende, slik at vi unngår at problemer oppstår, i stedet for å vente med å bytte dem ut til ting har kollapset. Det er ikke fordi Jernbaneverket eller NSB ikke er kompetente til å gjøre den jobben, men de har rett og slett ikke nok ressurser. Nå er det mer ressurser, men det er ikke nok til at vi over natten klarer å fikse alle problemer som har oppstått i løpet av mange tiår. Noen av de utfordringene som er pekt på om lave temperaturer, er rett og slett at hjulene på togene har frosset. Det er et temperaturproblem som ikke nødvendigvis handler om hvilken regjering som styrer, men det handler om fysiske sider ved dette. Vi må sørge

for at vi unngår at dette skjer igjen. Derfor skal vi øke bevilgningene til vedlikehold ytterligere. Derfor skal vi kjøpe enda flere togsett. Derfor skal vi investere mer i dobbeltspor mange steder. Vi skal investere mer i bedre oppbevaring av togsett, nettopp for å unngå dette.

At det angivelig er problemer med å forstå organiseringen av jernbanen, gjelder heldigvis ikke de som jobber der, men jeg forstår at jeg gjerne kan ta en samtale med representanten Myrli etterpå for å forklare hvordan ansvaret er fordelt, for der er det ikke et problem.

Sverre Myrli (A) [10:07:46]: Jeg tar gjerne en samtale, men jeg tror også samferdselsministeren må ta en samtale med togpendlerne, for det var jo ikke noe i svaret hans som viste at han tar situasjonen på alvor og har gode svar å gi til de reisende, som er frustrerte hver dag.

Som om vi ikke har nok kokker på jernbanen, fikk vi i går melding om at regjeringen vil sette bort Bane NORs daglige drift og vedlikehold av jernbanen til private. Østfoldbanen skal visstnok være først ut som prøvekanin. Slik kan Bane NOR skyldes på NSB, NSB kan skyldes på Bane NOR, og Bane NOR kan skyldes på selskapene som overtar oppdraget fra Bane NOR. Finnes det ingen grenser for samferdselsministeren for hva som kan splittes opp, hva som kan settes bort, eller hva som kan privatiseres på jernbanen?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:08:41]: Jeg tror de fleste i denne salen vet at eierskapet til jernbanen fortsatt ligger hos staten. Det er staten som har det overordnede ansvaret. Det at en har dedikerte enheter som utfører ulike oppgaver, er ikke det samme som at ingen vet hvem som har ansvaret. Tvert imot, Bane NOR har nå fått hele ansvaret for hele infrastrukturen og all eiendom der det før var splittet opp, da Arbeiderpartiet styrte. Vi har fått én aktør som har ansvaret for jernbanemateriellet – togmateriellet. Dette er ikke en problemstilling som berører dem som jobber der. De vet hvor dette ansvaret er, men jeg forstår at Arbeiderpartiet prøver å svartmale situasjonen.

I 2011 og 2012 var det veldig mange togkunder som sto på perrongen uten at det ble satset på jernbane etterpå når det gjaldt vedlikehold. Vi har doblet satsingen nettopp for å unngå den situasjonen som har vært. Det betyr ikke at vi har klart å fjerne den fullstendig, men jeg vil bare minne om at de togreisendes kundetilfredshet i 2017 var den beste noen gang siden vi begynte å registrere dette. Det at man har hatt noen uker med avvik på Østlandet, er svært beklagelig, og det jobber vi for å rette opp, men det beskriver likevel ikke jernbanen som helhet.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Sverre Myrli.

Sverre Myrli (A) [10:09:46]: Jeg fikk altså ikke svar på om det er noen grenser for hva som kan settes bort. Da prøver vi et litt enklere område: Mange som reiser med toget, er avhengig av å sette fra seg bilen på stasjonen. Det blir vanskeligere og vanskeligere og dyrere og dyrere. En av disse utallige aktørene vi har fått på jernbanen, Bane NOR, ønsker nå å skru opp prisene for at man skal kunne parkere på stasjonen, og har selvsagt inngått samarbeid med private parkeringsselskaper om det. I tillegg innføres det mange steder betalingsystemer som er svært lite kundevennlige, til stor frustrasjon for mange pendlere. Kan samferdselsministeren forklare hvorfor han ønsker å gjøre det dyrere og vanskeligere for de reisende å parkere ved jernbanestasjoner?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:10:40]: Jeg ønsker ikke å gjøre det vanskeligere og dyrere å parkere på jernbanestasjonene, og jeg vil bare gjøre Stortinget oppmerksom på at alle de tre spørsmålene jeg nå har fått, har representanten Myrli tidligere fått svar på, men han nekter å forholde seg til fakta om dette og prøver å skape en situasjon der det virker som om ingen har kontroll, og at alt en ønsker, er at det skal bli verre.

Vi har sagt at vi følger med på det Bane NOR har valgt å gjøre når det gjelder å prøve å få en bedre utnyttelse av parkeringsplassene. Det skal være en evaluering, og da vil vi gjøre en vurdering om hva en bør gjøre videre. Vi ønsker at flere skal reise med jernbane, vi ønsker at det skal være lettere å parkere bilen, men vi ønsker at det skal være billigere å bruke jernbanen. Derfor har vi satt ned prisen på månedskortbillettene o.l., derfor er det flere avganger på jernbanen i dag, og derfor er det også økt kundetilfredshet sammenlignet med da partiet til representanten Myrli styrte. Jeg sa heller ikke at det ikke er en grense for hva som skal settes ut på tilbud o.l. Derfor påpekte jeg nettopp at staten eier all jernbane.

Jeg synes representanten Myrli's oppsummering av mine svar er svært dårlig i forhold til det jeg faktisk sier. Det er litt rart å få disse påstandene fra et parti som selv splittet opp NSB og Presidenten: Jernbaneverket, og som selv privatiserte renholdet av jernbanen.

Presidenten: Sverre Myrli – til oppfølgingsspørsmål.

Sverre Myrli (A) [10:11:46]: Jeg er nok langt fra fornøyd med svarene, for samferdselsministeren svarer ikke på det jeg stiller spørsmål om. Så da gjentar jeg det: Samferdselsministeren er ansvarlig for norsk jernbanepolitikk. Nå økes prisene for å parkere ved jernbanestasjoner – mange steder dramatisk, og mange steder blir det mer tungvint å parkere. Det er et ganske enkelt spørsmål: Kan samferdselsministeren forklare hvorfor

det skal gjøres dyrere og vanskeligere å parkere ved norske jernbanestasjoner?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:12:17]: Det har jeg også svart representanten på tidligere. Jeg kan godt gjenta det hvis det var vanskelig å forstå forrige gang: Dette er det Bane NOR som gjør fordi de ønsker å sørge for at flere av de togreisende får parkeringsplasser og færre av parkeringsplassene blir brukt til andre enn pendlere som ikke skal reise med jernbanen. Dette skal evalueres i løpet av få måneder, og da vil en konkludere på om dette var vellykket eller ikke.

Mitt mål er at flere skal reise med jernbanen, at det skal bli mer attraktivt, og at det skal bli lettere å få parkert. Dermed er målsettingen her å få et bedre tilbud. Vi har fått til det ved at det er flere avganger, det er bedre kundetilfredshet, det er flere nye togsett, vi bruker mer penger på vedlikehold, vi bygger mer jernbane, og det ser vi resultatene av. Men det er ikke vanskelig å finne eksempler på at jernbanen ikke fungerer så godt som den burde. Det er allikevel lett å finne tall som viser at den fungerer bedre i dag enn det den gjorde før vår regjering tiltrådte, for vi har faktisk økt bevilgningene betydelig, nettopp for å kunne rette opp i mange av de problemene.

Presidenten: Sverre Myrli – til oppfølgingsspørsmål.

Sverre Myrli (A) [10:13:09]: I dag tok det ca. 35 sekunder før samferdselsministeren la ansvaret på de rød-grønne. Selvfølgelig er problemene på dagens jernbane de rød-grønnes skyld. Slik svares det jo på alle spørsmål.

I Nationen i dag står det å lese at Bane NOR nå vil utsette den svært viktige tømmerterminalen på Kongsvinger, til skognæringens store fortvilelse og stikk i strid med hva det ble lagt opp til ved behandlingen av Nasjonal transportplan. Dette er et av de store tiltakene for å øke godsmengden på jernbanen. For noen uker siden var det InterCity-utbyggingen som ble foreslått utsatt, også det stikk i strid med Nasjonal transportplan. Ja, så stor er forvirringen at samferdselsministeren er innkalt på teppet og skal til uka redegjøre for situasjonen i Stortinget. En kan sannelig stille seg spørsmålet: Hvem styrer egentlig norsk jernbane for tida?

Jeg har et spørsmål til samferdselsministeren: Gjelder Nasjonal transportplan fra juni, eller gjelder den ikke?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:14:15]: Denne regjeringen og dagens flertall vedtok en veldig offensiv nasjonal transportplan som kraftig økte satsingen på jernbane, og der nesten halvparten av investeringsmidlene skal gå til jernbane. De som drømmer seg tilbake til en

rød-grønn politikk for jernbanen, vil gå tilbake til en politikk som hadde mindre ressurser, og som hadde økt forfall. Det vil ikke jeg anbefale.

Så er det ikke slik at jeg skylder på den rød-grønne regjeringen for den situasjonen som er i dag, men jeg påpeker at vi har arvet en jernbane som langt ifra var i den stand den burde. Derfor har denne regjeringen og dagens flertall sørget for en kraftig satsing for å kunne rette opp i de feilene som vi arvet. Men det er vårt ansvar å gjøre den jobben videre – og bare i 2018 bruker vi nesten 10 mrd. kr mer på jernbanen enn det representanten Myrli's parti klarte da de styrte, og det er inflasjonsjusterte tall. Så til alle som er misfornøyde med jernbanen: Det er riktig at det ikke fungerer slik som det skal, men en må likevel vurdere hvem som er best til å løse det.

Når det gjelder gods på jernbane: Vi ser nå for andre år på rad en økning i godsmengden som transporteres, etter mange år med nedgang. Det skyldes bl.a. at denne regjeringen finansierer godssatsingen, i motsetning til tidligere.

Presidenten: Ivar Odnes – til oppfølgingsspørsmål.

Ivar Odnes (Sp) [10:15:34]: For at flere skal reise med tog, er det viktig at jernbaneinvesteringene fører til eit merkbart betre reisetilbod «så raskt som mulig», sa riksrevisor Per-Kristian Foss i Riksrevisjonens rapport om effekten av jernbaneinvesteringene. Alle investeringsprosjekta har hatt «utfordringer med å få på plass signalanlegg før planlagt ferdigstilling av prosjektene». Riksrevisjonen peika på at arbeidet med signalanlegg ikkje har vore planlagt, organisert og gjennomført godt nok.

Oppfølginga av moglegheitene for «løpende forbedringer i togtilbudet» med dei store jernbaneinvesteringane har etter vårt syn vore kritikkverdige svake, seier Foss. Seinast i påska stod ei tid alle toga rundt Oslo på grunn av signalfeil. Det skapar stor frustrasjon for dei reisande stadig å verta møtt av at tog står eller er forseinka på grunn av feil på signalanlegget eller linja. Det er ikkje meir oppsplitting, men meir samordning Riksrevisjonen spør etter i rapporten sin.

Spørsmålet er: Kva slags grep har statsråden tenkt å gjera for at investeringa i jernbane har ei samordning som vil gie eit reelt betre togtilbod?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:16:41]: Det er riktig at Riksrevisjonen i sine rapporter – det jeg har sett fra 2015 og bakover i tid – har påpekt at mye av organiseringen av jernbanen ikke har vært bra. Det er mye av ressursbruken som ikke har vært bra. Det er nettopp derfor vi har gjennomført en jernbanereform – som opposisjonen riktignok har vært imot. De har påpekt at

mange av de tiltakene politikerne har lovt, ikke har blitt finansiert, bl.a. satsingen på gods. Nå foreligger godssatsingen finansiert. Vi har lagt 18 mrd. kr i vår Nasjonal transportplan, men det har for første gang også blitt bevilget penger i de budsjettene som har vært.

Vi har organisert nettopp for at infrastrukturen skal eies og styres ett sted, i Bane NOR. Vi har et jernbane-direktorat som skal være en strategisk enhet, og så har vi Bane NOR, som har overtatt alt eierskap. Før var det splittet opp på flere steder. Så det bildet som foregående spørrer forsøkte å tegne, at ingen vet hvem som har ansvar for hva, er rett og slett ikke riktig.

Når det gjelder signalanlegget, har det vært et problem for jernbanen i lang tid. Det største digitaliseringsprosjektet i norsk infrastruktur de neste årene vil nettopp være å få på plass et nytt digitalt signalsystem, ERT-MS, for jernbanen.

Presidenten: Arne Nævra – til oppfølgingsspørsmål.

Arne Nævra (SV) [10:17:55]: Jernbanereformen og konkurranseutsetting slår allerede inn i det gamle, gode NSB, nå sist også gjennom å si opp for mange folk. Det samme som egentlig rammet SAS, da de kjente pusten fra Norwegian, Ryanair osv. i nakken, har nå kommet til NSB. I luftfarten måtte kabinpersonale og bakkeansatte løpe enda fortere – fortere og fortere. NSB må på en måte møte konkurransen gjennom å slankes og strømlinjeformes. De må få utgiftene ned for å møte konkurransen fra svenske Järnvägar, Hongkong-tog eller hva det måtte være.

I sin iver tok NSB litt for mye Møllers tran og sa opp for mange konduktører og lokførere. Ser ikke statsråden noen sammenheng mellom disse oppsigelsene og det å møte konkurransen – i den konkurranseutsettingen som nå er utlyst?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:18:57]: Det er riktig at vi ønsker en mer strømlinjeformet jernbane, der en har færre folk som utfører den samme oppgaven. Det handler rett og slett om å få bedre tjenester for mindre penger. I det har ikke NSB sagt at strategien er å si opp dem som utfører tjenestene – lokførere og togpersonale. Strategien som de varslet for et par år siden, var færre mellomledere. Det betyr færre som sitter og organiserer og flytter papir, men flere som utfører oppgavene.

Jeg ba om å få en statistikk over antall lokførere på norsk jernbane i 2013 og fram til i dag. Det siste oppdaterte tallet jeg fikk, var for 2016. Det var nesten 100 flere lokførere i 2016 enn det var i 2013. Det er altså stikk motsatt av det bildet Arbeiderpartiet – og også SV – prøver å gi inntrykk av, at det nå sies opp folk, at det sates mindre. I Hamar Arbeiderblad i dag fikk jeg høre fra re-

presentanten Trettebergstuen at vi struper satsingen på jernbane. Faktum er 10 mrd. kr mer og flere ansatte. Men det er enda flere avganger, og det har skapt et personalproblem når det har vært mye sykdom. Det har NSB innrømmet, og det fikser de.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:20:19]: Vi har fått ny medieminister. Betyr det at vi omsider kan få den mediepolitikken som mediemangfoldsutvalget enstemmig i fjor mente at det hastet å gjennomføre – den politikken som skal sikre det mangfoldet av frie, uavhengige medier, som bl.a. partiet Venstre snakker pent om i sitt program? Det får vi håpe, for krisen i mediebransjen har vart noen år, mens regjeringens omkved – gang på gang – når tiltak har blitt etterlyst, heller har vært: Det må vi vente med å gjøre noe med til mediemangfoldsutvalget er ferdig med jobben sin. Etter at NOU-en omsider kom, har det likevel ikke skjedd noe, enda det haster.

Etter å ha kuttet inn til beinet har noen få mediehus unngått røde tall i 2017, men tendensen er likevel tindrende klar: Inntektene forsvinner. Norske medier har tapt 2,3 mrd. kr i annonseinntekter bare de siste årene, først og fremst til Facebook og Google. Forsiktige anslag sier at det framover blir ytterligere milliarder i annonsetap. Betalingsviljen til digitale tjenester er ikke stor nok ennå.

Kraftige kostnadskutt i det siste har redusert antallet journaliststillinger med minst 20 pst., noe som i sin tur dessverre har gjort at viktige samfunnsområder ikke lenger dekkes i de ulike avisene – og makten overvåkes mindre, særlig lokalt. Enklere blir det ikke framover for lokalavisene, som til nå har overlevd på grunn av papirabonnementet, etter regjeringens nye forslag om at det skal være postombæring kun to og en halv dag i uka, noe som vil koste mange hundre millioner kroner bare det første året.

Så har vi «fake news» og alternative medier som vokser. Det gjør ikke at det blir mindre viktig å sørge for gode rammebetingelser for den seriøse pressen i en vanskelig omstillingstid.

Regjeringen kan ikke lenger sitte med hendene i fanget og vente på mediemangfoldsutvalgets utredning, for den kom i fjor. Stortingsmeldingen på området skulle vært lagt fram før påske, men den er nå blitt utsatt. Så mitt spørsmål til kulturministeren er:

Anerkjenner ministeren mediemangfoldsutvalgets konklusjon om at det haster? Og ikke minst: Når har ministeren tenkt å foreta seg noe?

Statsråd Trine Skei Grande [10:22:38]: Jeg deler bekymringen for de gode, store redaksjonene som har

mulighet til å drive med ordentlig undersøkende journalistikk. Men jeg syns også at det er et behov for å snakke mediebransjen litt opp. Vi ser nå for første gang på 19 år en oppgang i abonnementstall og i bruken av media. Vi ser at det har vært en svær omstilling, som mediene har lyktes med. Men det er også en stor bekymring – som representanten Sem-Jacobsen viser til – knyttet til medieskygger, f.eks. geografisk. Mange ordførere opplever aldri å ha en journalist på besøk i et kommunestyre. Det er også medieskygger innenfor ulike temaer, der vi ser at store, tunge og viktige temaer i norsk offentlighet ikke dekkes av redaksjoner som er faglig oppdatert, og som jobber konsekvent og over lengre tid med dem.

Derfor kommer jeg i løpet av uka til å ta et initiativ og invitere alle partiene til å prøve å få til et bredt medieforlik på dette feltet. Når vi skal se på alternativ til lisens, når vi skal se på hvordan vi skal styre støtten til mediene framover, syns jeg det er viktig at det er en bred enighet om dette. Dette er ikke noe vi skal avgjøre med én stemmes overvekt i denne salen. Dette er ikke et tema der vi bør være så uenige at vi kommer fram til uenigheter som blir valgkamptema, og som fører til store skifter ved regjeringsskifter. Jeg håper at vi nå kan sette oss ned sammen, alle partiene i komiteen, og bli enige om en plattform for mediestøtten framover.

Så må vi huske på at én av grunnene til at man har fått det skiftet, og til at man nå kan se at pilene peker oppover igjen, tror jeg er den store endringen som vi gjorde i forrige periode, og som ble gjort i et budsjettforlik, nemlig at vi fjernet momsens på de digitale mediene. Det var kanskje det viktigste mediepolitiske grepet i forrige periode.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:24:43]: Jeg takker for svaret. Jeg hadde håpet på et estimat på når stortingsmeldingen er ferdig, men jeg er veldig glad for at det pekes på forlik.

Mediemangfoldsutvalget var bredt sammensatt og hadde veldig mange vurderinger, bl.a. det å kutte mye støtte. Men det enstemmige, gjennomgripende hovedforslaget til utvalget, det de virkelig mente ville fungere, er et midlertidig fritak for arbeidsgiveravgift for nyhetsmedier i en tidsavgrenset periode på rundt fire år. Det synes vi i Senterpartiet er interessant, så det vil vi gjerne snakke om på det møtet statsråden skisserer. For dette vil være godt når det gjelder de utfordringene bransjen har. Det er ikke langvarig, er allment og gir armlengdes avstand. Selv om det vil koste litt, er kostnaden lav sett opp mot de konsekvensene nedbyggingen av journalistikken nå har for demokratiet vårt, som ministeren var inne på.

Hva synes ministeren om forslaget om midlertidig fritak for arbeidsgiveravgift? Hvordan skal Senterpartiet og jeg forberede oss til møtet som statsråden kommer til å kalle inn til?

Statsråd Trine Skei Grande [10:25:47]: Vi skal gi representanten et godt grunnlag for å forberede seg til møtet, det lover jeg. Hastigheten med hensyn til når vi klarer å legge fram dette, handler også om hvorvidt vi klarer å bli enige fort, eller om vi kommer til å bruke litt tid på det. Jeg syns det er viktig at vi nå lager en ordening som står seg over tid, og der vi blir enige om noen prinsipper for hvordan mediestøtten skal være. Jeg syns det er viktig å ha en ordening som ikke er for nært knyttet til politiske avgjørelser i denne salen fra år til år, men som gir både langsiktighet og en armlengdes avstand til det som skal være de kritiske media. Jeg syns det er viktig å legge grunnlag for at vi har ordentlige miljøer med gravende journalistikk, og jeg syns det er viktig å se på hvilke virkemidler som kanskje er de objektive, slik som det jeg viser til, at momsfrirket har vært så viktig som jeg tror det har vært.

Utfordringene med arbeidsgiveravgift handler om avgrensningene. Men vi skal legge det faglige grunnlaget på bordet, slik at vi kan diskutere ut fra det så fort vi møtes. Så syns jeg det er viktig å understreke at vi også bør ha langsiktige planer for hvordan vi skal finansiere media, i den offentlige debatten framover.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp) [10:27:11]: Ja, det er noe presseende med denne saken, fordi hvert år med tapt tid er svært alvorlig for en bransje som allerede over år har stått i veldig krevende situasjoner. Grunnen til at det går litt bedre i år, er at de har kuttet til beinet. Og det å kutte til beinet går ut over muligheten til å prioritere krevende og kritisk journalistikk, som vi alle er opptatt av.

Men det er også et eller annet merkelig med den måten statsråden nå svarer på. For det kommer altså ingen stortingsmelding nå i vår omkring disse spørsmålene. I stedet skal vi nå sitte i Stortinget og lage et forlik, og så skal regjeringen etterpå komme med en stortingsmelding. Er det riktig oppfattet at først skal partiene i Stortinget drøfte seg fram til noe som kan være et bredt forlik, og så skal regjeringen etterpå komme med en stortingsmelding om samme saken? Når skal da stortingsmeldingen komme, og når skal den eventuelt behandles?

Statsråd Trine Skei Grande [10:28:04]: Jeg håper at vi skal gjøre dette så fort som overhodet mulig. Det er

ikke sikkert at vi blir enige, men hvis vi i hvert fall klarer å bli enige om noen prinsipper som skal ligge til grunn, tror jeg det er viktig.

Nå har jeg hatt denne jobben i ca. 70 dager, så nå begynner jeg å få litt oversikt over temaet. Men det å si at det ikke skjedde noen ting i forrige periode som har påvirkning på de resultatene som er, er feil. Vi innførte det viktigste virkemidlet som vi kunne ha, nemlig å fjerne momsene på de elektroniske mediene. Jeg tror ikke man finner noen redaktør i noen redaksjon som ikke mener at det var det viktigste grepet vi har gjort på veldig, veldig lang tid, og at det har direkte følger for de tallene som vi nå ser i mediebransjen, hvor det holder på å snu seg.

Så skal vi legge fram en medieansvarslov, som også er viktig for det som det blir snakket om i kampen mot «fake news», i kampen mot de useriøse nettstedenes leveranser av nyheter uten sannhetsgehalt, som vi fortsatt ser fører til de sakene som verserer på nettet.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:29:10]: Jeg tror ikke man finner én redaktør rundt omkring i dette landet som ikke venter på regjeringens oppfølging av mediemangfoldsutvalgets innstilling, for det er snart tre år siden utvalget ble nedsatt, og det er et år siden de la fram innstillingen sin. Det var en enstemmig innstilling med en rekke forslag. Så jeg tror ikke man finner én redaktør som ikke venter på det. Og det er det som egentlig er spørsmålet mitt: Når kommer den?

Jeg skjønner at vi nå skal sitte i vår og diskutere det, og det er mulig det er fordi en i regjering ikke klarer å bli helt enig at en skal diskutere med stortingspartiene. Senterpartiet skal være velvillig når det gjelder å gjennomføre tiltak som fungerer. Men vi må jo også få en oppfølging fra regjeringen, vi må få en stortingsmelding om disse spørsmålene. Og spørsmålet mitt er: Når kommer den? Skal vi vente helt til neste vår før den blir behandlet?

Spørsmålet er sjølsagt også: Vil den inneholde det Senterpartiet synes er et av de viktigste tiltakene som er fremmet her, nemlig fritak for arbeidsgiveravgift i en tidsbegrenset periode? Nå er det jo så pass lenge siden det forslaget ble fremmet at ett av de tre årene i den tidsbegrensede perioden (presidenten klubber) nå har gått. Når kommer eventuelt et slikt tiltak?

Presidenten: Da er tiden ute.

Statsråd Trine Skei Grande [10:30:20]: Representanten har helt rett i at dette har ligget så pass lenge at en god del av forutsetningene i utvalgets vurdering også

har endret seg ut fra de tallene som vi nå ser innenfor mediebransjen. Vi er klare til å levere dette så fort som bare det, men jeg håper at det går an å bli enig om noen prinsipper som skal ligge i bunnen.

Dette mener jeg er et felt der man bør sørge for å ha brede enigheter. Hvis det er sånn at man kan bli enig om noen prinsipper som kan ligge i bunnen, skal vi kjapt få laget en stortingsmelding på bakgrunn av det, og er det sånn at vi også kan bli enige om noen av ordningene, mener jeg at det vil være en klar styrke i saken.

Så jeg håper vi kan gjøre dette så fort som overhodet mulig. Vi er i hvert fall klare til å sette i gang jobbingen, og vi er klare til å levere så fort det er fysisk mulig, også i denne salen. Men det å gjøre dette om til en slagarena tror jeg er dumt for mediepolitikken, for dette er et område der man bør ha de brede enighetene.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:31:24]: Dette er absolutt et område der man bør ha de brede enighetene, men det er også et område der man ikke lenger kan skyve ting foran seg. Nå er det fjerde eller femte året vi hører statsråder fra den blå-blå regjeringen si at vi er nødt til å vente til vi får brede forlik før vi kan gjennomføre noe på dette området. Nå må faktisk noe snart skje.

Det er positivt hvis det blir et forlik i vår, men det må også manifestere seg i en stortingsmelding som forplikter regjeringen økonomisk. Statsråden kan retorisk si at vi andre ikke skal bruke dette som en slagarena, men vi kan også med rette hevde at dette har vi etterlyst i flere år, faktisk har jeg gjort det sammen med statsråden da hun satt i opposisjon. Så et eller annet må snart skje.

Forlik er bra, men vi må også få en økonomisk forpliktelse fra regjeringen på de virkemidlene som mediemangfoldsutvalget har foreslått. Det er det som er viktig her. Da blir jeg litt betenkt når statsråden sier at en del av virkemidlene er utdatert. Mener hun virkelig det? Senterpartiet mener at fritak for arbeidsgiveravgift er et svært viktig virkemiddel. Mener også statsråden at det fortsatt er det?

Statsråd Trine Skei Grande [10:32:32]: Jeg må informere statsråden om at det ikke lenger er en blå-blå regjering, det har blitt en blå-grønn. Jeg kan også berolige statsråden med at dette er et av de feltene som jeg mener er den viktigste grunnen til å være kulturminister, for dette er av det mest presserende å gjøre noe med.

Når vi har invitert alle partiene – det brevet kommer til å gå ut i løpet av uka – går vi ikke inn i det møtet med en ferdig plan for hva vi mener om det ene eller andre. Vi skal legge fram fakta sånn at alle kan få se argumentene for og imot. Så må vi være villige til å gi oss på noe hvis vi

skal klare å få en enighet. Jeg kommer ikke til å si verken ja eller nei til noen virkemiddel her, og jeg skal gi alle en fair sjanse til å kjempe for sine ting i det rommet. Så håper jeg at vi i hvert fall blir enige om noen prinsipper og kanskje om en styringsmodell som gjør det mulig for oss å lage noen brede enigheter i Stortinget – enten før eller etter.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at Marit Arnstad er stortingsrepresentant, ikke statsråd.

Da går vi videre til neste hovedspørsmål – fra representanten Arne Nævra.

Arne Nævra (SV) [10:33:55]: Ja, jeg er representant, og mitt spørsmål går til samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen.

Dette er et spørsmål som jeg har fundert veldig mye over, og som jeg håper statsråden kan utdype for meg i dag. Det gjelder hans forkjærlighet for store motorveiprojekter og samfunnsnyttene av dem. Jo mer jeg går inn i dette, jo mer sitter jeg undrende tilbake. Er det bare en slags ideologi for store veier, eller er det faglig begrunnede behov? Hvis regjeringen mener noe med klimaforliket, med å få ned utslippet av klimagasser, med å nå nullvekstmålet for biltrafikk i byene, med å få en knutepunktutvikling i byer og tettsteder, hvordan er det da mulig for statsråden og regjeringen å bygge firefelts motorveier samtidig eller før jernbane blir bygd på parallelle strekninger? En klar logikk for meg underbygd av temmelig mye forskning, som jeg gjerne kan referere til i en debatt på andre plattformer senere, sier meg at trafikkgrunnlaget blir slått vekk fra jernbanen om det parallelt bygges firefelts motorvei.

La meg ta Ringeriksbanen som eksempel – ikke det at den ble utsatt, for det er ille nok. Her har man lagt opp til samtidig utbygging av E16 og dobbeltsporet jernbane til Hønefoss. At man i tillegg forlot det mer miljømessig skånsomme Åsa-alternativet, skal jeg også la ligge, selv om det også var ille nok. Skal man bruke 5 mrd. kr til svært lav nytte og store miljøbelastninger? Ser ikke statsråden det åpenbart logiske ut fra klimahensyn og trafikale hensyn, at jernbanen burde vært bygd først, og så høste erfaringer fra den og sett om det i det hele tatt var behov for firefelts motorvei til Hønefoss, eventuelt en nedskalert, oppjustert eksisterende vei?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:35:54]: Det ligger ingen ideologi i å bygge firefelts motorvei, men en praktisk tilnærming til å få et samfunn til å fungere, på samme måte som man ønsker å få et samfunn til å fungere med å bygge mer jernbane. Hver transportform har ulike funksjoner. De fungerer best når man fører en helhetlig tilnærming og ikke velger én transportform og mener at den skal løse alle behov – sånn er det ikke. Vi

må ha god skipsfart langs kysten, vi må ha gode flyplasser på grunn av lange distanser, vi må ha god jernbane for gods og for pendling inn og ut av byene – ikke minst – og vi må ha gode veier, både hovedveier og lokale veier. Hverdagen vår er ganske mangfoldig. Noen bor og jobber rett ved siden av hverandre, sånn at man kan gå eller sykle – det anbefaler jeg, jeg gjør det selv stort sett når det ikke er is på veiene. Andre bor og jobber sånn at det å gå til togstasjonen eller busstasjonen er det mest rasjonelle, og da bør man gjøre det. Men for andre igjen er det faktisk sånn at det å bruke bilen er det mest fornuftige – enten fordi man har en spesiell kronglete reisevei, eller fordi man rett og slett er håndverker og jobber og har kontoret i bilen, o.l.

Det å sørge for at man bygger riktig type infrastruktur på riktig sted er en del av den jobben vi har gjort i Nasjonal transportplan. Det å sørge for at man bygger riktig kapasitet er også en del av den viktige jobben. Tilnærmingen som representanten her har, kan man godt si at man har praktisert med dårlig erfaring gjennom Østfold, der man bygde tofelts motorvei som stort sett alle lokalpolitikere nå sier burde vært bygd som firefelts motorvei. Det er en dyr og dårlig tilnærming ved å prøve seg fram og bygge så lite som mulig i håp om at folks transportbehov ikke skal eksistere. Derfor går denne regjeringen og dagens flertall i gang med å bygge firefelts motorvei der det er viktig og nødvendig. Jeg tror ikke det betyr at folk vil la være å ta toget, hvis man også har et godt togtilbud på siden, for toget gir en del kvaliteter på reisen som bilen ikke gir. Det gir deg muligheten til å sitte og jobbe på en helt annen måte. For jobbpendlere å kunne åpne pc-en sin så fort de er på toget, gir arbeidstid som bil ikke gir. Men bilen gir en fleksibilitet som toget ikke gir. Da må vi ha respekt for begge behov.

Arne Nævra (SV) [10:38:01]: Jeg takker for svaret selv om statsråden egentlig ikke svarer på spørsmålet. Ser ikke statsråden at man på et vis tar grunnlaget vekk fra jernbanen hvis man bygger en firefelts motorvei parallelt med jernbanen? Ser ikke statsråden at man faktisk kunne sett an behovet for en firefelts vei til etter at en dobbeltsporet jernbane var bygd? Jeg tror jeg stopper der, ellers kommer ikke statsråden til å svare på første del av spørsmålet.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:38:36]: Jeg svarte på det spørsmålet. I den siste delen pekte jeg på at ulike folk har ulike behov når de er ute og reiser. Noen trenger fleksibilitet fordi de ikke nødvendigvis skal fra jernbanestasjon til jernbanestasjon. De skal kanskje fra et sted som er tre mil fra nærmeste jernbanestasjon og ende opp et sted som er fire mil fra den andre jernbanestasjonen. Da er bil det rasjonelle. For andre derimot, som skal pendle fra sentrum til sentrum, eller som skal

bruke mye av tiden på å jobbe, er nettopp jernbanen å foretrekke.

Representanten var også inne på dette med utslipp. Da må jeg bare peke på den utviklingen vi nå har. Hvis man ser på salgstallene på bilstatistikken for mars, er en tredjedel av nye biler registrert i Norge nå, elbiler. Det er biler med null utslipp. Hvis man ser på salgsstatistikken for de øvrige bilene, har vi nå nådd de målene vi har satt oss om 85 gram CO₂ eller mindre. Det betyr at i løpet av de neste 10–15–20 årene kommer de bilene som kjører på våre veier, stort sett til å være utslippsfrie. Det gjelder også bussene, og de er også en del av kollektivløsningen. Vi må ikke la dagens eller gårsdagens problem være til hinder for å se hva slags infrastruktur vi trenger i morgen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Arne Nævra.

Arne Nævra (SV) [10:39:39]: For meg virker det som om statsråden ikke tar inn over seg at man kanskje kunne klart seg med veien som eksisterer for dem som har behov for å bruke bil, enten den er elektrisk eller kjører på fossilt drivstoff. Jeg håper de på fossilt drivstoff forsvinner etter hvert. Jeg skal for øvrig opplyse statsråden om at jeg kjøper den nye Leaf-en på torsdag.

En annen vinkling på spørsmålet som jeg har fundert mye over, er hvordan det er mulig å gå inn for et penge- slukende motorveiprojekt som liksom skal løse trafikk- problemene på E18 vestover fra Oslo – Vestkorridoren, som det har vært veldig mye snakk om, på 11 mrd. kr eller mer. Prosjektet er satt i gang. I beste fall flyttes problemene innover mot byen hvis disse prosjektene blir gjennomført. All forskning tyder på det. En rapport fra TØI konkluderte for noen år siden dessuten med at bedre veier stort sett gir økte klimagassutslipp. Hovedgrunnen er at forbedringer i veinettet øker gjennomsnittshastigheten og at transportmengden selvfølgelig øker. Det kommer nye biler inn på veiene.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:40:47]: La oss først ta utgangspunkt i hvordan folk velger å reise. De aller, aller fleste velger i dag å reise med bil eller buss. Det betyr at man må ha god infrastruktur for den typen kjøretøy. Likevel går nesten halvparten av investeringene som dagens flertall ønsker å gjøre i infrastruktur de neste tolv årene, til jernbane. Hvis representanten Nævra mener at jernbane er det viktigste en burde satse på, er det ingen tvil om at da burde han stemme på den blågrønne regjeringen, for vi har nesten doblet investeringsnivået i forhold til da SV selv satt i regjering. Vi sørger for å vedlikeholde jernbanen der den før forfalt, det er flere avganger, det er flere nye togsett, det er flere

som jobber i jernbanen for å levere bedre tjenester, og det er bedre kundetilfredshet enn før.

Når det gjelder utslipp fra kjøretøy, er jeg overbevist om at kjøretøyene kommer til å være utslippsfrie. Når det gjelder firefelts motorveier, har jeg kjørt mye Stavan- ger–Oslo. Nå er køene ved Holmestrand borte. Trafikk- sikkerheten er kraftig økt. Jeg tror ikke det er noen som ønsker å ha tilbake tofelts vei der vi nå har fått fire felt.

Presidenten: Arne Nævra – til oppfølgingsspørsmål.

Arne Nævra (SV) [10:41:53]: Statsråden blander sammen forskjellige vinklinger. Nå svarte han på vink- lingen på det første spørsmålet. Vinklingen på mitt an- dre spørsmål gjaldt Vestkorridoren og det at man ikke kan bygge seg ut av trafikkproblemene ved å lage flere felt inn mot en by. Bare så de i denne sal ikke skal tro at jeg farer med tomme ord, kan jeg henviser til ti–tolv rap- porter der det konkluderes med at økt veikapasitet i bytransportssystemer med kø gir økt biltrafikk, og at all forskning er entydig på dette, f.eks. Todd Litman, 2015, Generated traffic: Implications for transport planning og R.B. Noland and L.L. Lem: A review of the evidence for induced travel and changes in transportation and environmental policy in the US and the UK. Jeg kunne nevnt mange flere publikasjoner, som statsråden gjerne kan få i etterkant.

Tar ikke statsråden inn over seg de forskningsresulta- tene som er publisert med nettopp denne konklusjo- nen?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:42:56]: Når jeg re- flekterer over det jeg hører i spørsmålet, tenker jeg at det er ikke rart den forrige regjeringen ikke fikk gjort så mye hvis dette var diskusjonen man hadde hver gang man snakket om å bygge vei eller jernbane. Jeg er veldig glad for at dagens flertall har fått avklart at vi skal satse på begge deler, for begge har en rolle å spille – sammen og hver for seg.

Når det gjelder Vestkorridoren, minner jeg om at det primært er et kollektiv-, gang- og sykkelprosjekt. Jeg ser at representanten rister på hodet, men da kan vi sette oss ned og diskutere hvor mye av dette som handler om motorvei, og hvor mye som handler om faktisk å sørge for at bussene kan gi en bedre tjeneste lokalt. Det hand- ler om å få veien vekk fra der folk bor, få den ned i tunnel og få bedre trafikkavvikling. Det er bare å peke på Opera- tunnelen her i Oslo. Med den logikken SV har, burde Operatunnelen ikke vært bygd. Jeg tror ikke det er et eneste menneske i Oslo som i dag vil si at man vil ha tra- fikken tilbake der den gikk, for det å bygge den var sat- sing på veitrafikk. Tvert imot – det handler om lokalmil- jø, det handler om å kunne utvikle lokalområdene og å

utvikle en by. Det er også det Vestkorridoren primært handler om.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:44:18]: Mitt spørsmål går til kulturministeren.

Da den utvidede regjeringen presenterte sin nye plattform tidligere i år, reagerte Kristelig Folkeparti på at en regjeringsplattform for første gang utelot referansen til vår kristne og humanistiske verdiarv som grunnlag for regjeringens politikk. Men både kulturministeren og andre fra regjeringspartiene bekrefter den fortsatte betydningen av dette verdigrunnlaget, så vel som deres intensjon om å føre en fortsatt aktiv og støttende tros- og livssynspolitikk.

For Kristelig Folkeparti er en aktiv, støttende tros- og livssynspolitikk viktig av flere grunner, da kirken har hatt en historisk rolle som har vært avgjørende i byggingen av det samfunnet vi har i dag, med et ukrenkelig menneskeverd, høy tillit til hverandre og en sterk frivillighetskultur. Men vi trenger også å forstå at trossamfunn og gudshus har en viktig rolle fortsatt for folk i dag, både som fellesskap og som fysiske rom som gir plass for tilbedelse av det hellige og undring over livets mysterier. I tillegg utgjør kirken og menighetene samlingssteder for oss når vi trenger det aller mest, i møte med livskriser, døden og andre store utfordringer. I slike situasjoner bidrar disse trosfellesskapene med en kompetanse og bærekraft som bør anerkjennes og verdsettes også av politikere.

Derfor mener Kristelig Folkeparti at tros- og livssynspolitikk er helt i kjernen av spørsmålet om hva slags samfunn vi vil ha. Så mitt spørsmål til kulturministeren, som også er statsråden for kirke-, tros- og livssynsspørsmål, er derfor: Hva betyr en aktiv, støttende tros- og livssynspolitikk for kulturministeren?

Statsråd Trine Skei Grande [10:46:14]: Jeg må begynne med å beklage tittelbruken i forrige svar, men jeg tror kanskje at jeg er litt skadet av å ha stått 17 år på den andre talerstolen. Jeg skal prøve å skjerpe meg.

Jeg takker for spørsmålet, og jeg takker for forståelsen som har seget inn over Kristelig Folkeparti, av at sjøl om regjeringsplattformer står høyt, står Grunnloven hakket over. Den sier noe om verdigrunnlaget Norge bygger på, og den inneholder § 16, som sier at vi skal tilstrebe å ha en sterk norsk folkekirke, men vi skal behandle alle trossamfunn i Norge likt. Det er prinsipper som jeg tror står veldig sterkt i de fleste partier i denne salen, og det er saker som vi kommer til å drøfte framover når vi nå får viktige saker med å utvikle folkekirken og også andre trossamfunns støtte.

Til spørsmålet om hva en mener med å ha den brede folkekirken: For meg og regjeringa er det viktig å ha en folkekirke som har en bredde og støtte i folket, som følger med utviklingen i samfunnet, og som er basert på medlemmenes aktivitet. Jeg syns jo, hvis en ser verdenssamfunnet i stort akkurat nå, at det å ha gode finansieringsordninger i bunnen for trossamfunn, der medlemskap er det som teller, ikke f.eks. tilknytningen til andre stater, blir viktigere og viktigere. Min marerittverden er en kristen verden finansiert av oljepenger fra Texas og en muslimsk verden finansiert av oljepenger fra Saudi-Arabia. Det at finansieringen av trossamfunn baserer seg på medlemskap, og at makta går ut fra medlemmene i trossamfunnet, tror jeg er viktige prinsipper for å ha en aktiv livssynspolitikk og en livssynspolitikk som har rotfeste i det norske folket.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:48:20]: Takk for svaret. Jeg ser fram til åpningen av Kirkemøtet i Nidarosdomen neste uke – det praktfulle kirkebygget som er et stykke norgeshistorie som vitner om en tid hvor kongemakt og kirkemakt gikk hånd i hånd. I fjor markerte Kirken selvstendighet fra staten, og det har vært stor enighet både i og utenfor Kirken om at det er en naturlig utvikling.

Det er for øvrig like stor enighet om at Den norske kirke fortsatt står i en særstilling i det norske livssynslandskapet. I den tidligere nevnte Jeløya-plattformen, som kulturministeren har omtalt som et arbeidsdokument, står det:

«Den norske kirke har en historisk og størrelsesmessig særstilling, som anerkjennes (...).»

Jeg vil legge til at Den norske kirke også har en særskilt rolle som formidler og bærer av noen grunnleggende fellesverdier, fortellinger og ritualer.

Jeg vil for øvrig gjerne spørre kulturministeren hvordan hun vil begrunne Den norske kirkes særstilling. Og hvordan tenker hun helt konkret at denne særstillingen skal «anerkjennes» – og igjen siterer jeg plattformen – «uten at prinsippet om likebehandling skal rokkes ved»?

Statsråd Trine Skei Grande [10:49:26]: Den norske kirke er det største trossamfunnet. Det betyr at den har en spesiell posisjon, og så har den også alltid hatt en spesiell rolle i en del oppgaver den har blitt tildelt av fellesskapet. Noen av dem er det naturlig at Kirken fortsatt har, noen er det naturlig at Kirken også deler med andre trossamfunn, f.eks. å ha prester på sykehjem, at vi også har andre trossamfunn som tilbyr den type støtte som vi ser at vi trenger både innenfor fengsel, sykehjem og alle de funksjonene som det er viktig å ha religiøse ledere til å utøve. Men det er klart at Kirkens størrelse og Kirkens støtte i folket gjør at den har en spesiell posi-

sjon. Og så har den en spesiell posisjon fordi den forvalter mye av kulturarven vår. Når du setter navn på Nidarosdomen som et viktig bygg, er det et viktig kulturbygg også for Norge, ikke bare en eiendom for Kirken. Den er vårt felles eie, vår felles kulturarv.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Geir Jørgen Bekkevold.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:50:14]: Det er betryggende å høre at kulturministeren ønsker å føre en fortsatt støttende tros- og livssynspolitikk. Dette handler for øvrig ikke bare om trossamfunnenes kollektive liv, men også om den enkeltes rett til trosutøvelse fra vugge til grav. Vi vet at trosfriheten er truet i mange land, men det er også en gruppe her til lands hvor trosfriheten er under press, og det er mennesker som av ulike årsaker er mottakere av helse- og omsorgstjenester. Det kan være funksjonshemmede, eller det kan være eldre.

Retten til å utøve sin tro gjelder hele livet for alle borgere. Derfor fremmet flere av Kristelig Folkepartis representanter nylig et forslag i denne sal. Det skal bidra til å trygge trosfriheten også for dem som er mottakere av bl.a. helse- og omsorgstjenester. Jeg vil spørre statsråden hvordan hun vil bidra til at trosfriheten faktisk gjelder for alle fra vugge til grav, også i de fasene vi eventuelt er mottakere av helse- og omsorgstjenester.

Statsråd Trine Skei Grande [10:51:33]: Trosfriheten er viktig, og trostoleransen er viktig å ha i et samfunn. Når vi nå skal legge fram en stortingsmelding med et nytt felles lovverk på dette feltet, håper vi å legge det fram med også en meldingsdel, nettopp for at vi skal få de prinsipielle debattene samtidig som vi skal lage de praktiske løsningene. Jeg merker at på dette feltet diskuterer vi ofte et prinsipp som alle støtter, men når vi skal finne de praktiske løsningene i hverdagen, blir ofte de prinsippene dyttet bort av andre prinsipper. Vi hadde en debatt i Stortinget for kun kort tid tilbake om hvordan vi skal bruke disse apparatene for å fremme likestilling innenfor trossamfunnene, og hvor grensa går der vi skal være villig til å bruke lovverket vårt, og hvor grensa går der vi sier at det skal trossamfunnene få bestemme sjøl. Jeg håper at hvis vi får en melding og en lov samtidig, klarer vi å måte til både prinsippene og lovverket og det praktiske knyttet til de prinsippene vi ellers blir enige om.

Presidenten: Geir Jørgen Bekkevold – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:52:40]: Takk for svaret.

Bare av nysgjerrighet: Vi har fått en rapport, Ståsett-rapporten, som i seg selv fortjener en egen melding fordi den reiser en diskusjon som handler om mer enn penger og mer enn lovverk, men mer om hvor troens plass i det offentlige rom skal være. Nå sier statsråden at vi skal få en proposisjon med en meldingsdel. Betyr det at vi ikke kan forvente oss en egen melding basert på Ståsett-rapporten, som jo er utrolig spennende med tanke på å kunne løfte nettopp en litt bredere tros- og livssynsdebatt som ikke bare handler om hijab og alle disse tingene som veldig fort dukker opp? Må Stortinget nå se for seg en lovsak med en liten meldingsdel, eller kan vi forvente oss noe mer?

Trine Skei Grande (V) [10:53:42]: Stortinget kan forvente seg både en lovsak og en meldingssak som kommer samtidig. Vi håper at de kan behandles samtidig i Stortinget, og at komiteen legger opp til en behandling der meldingsdelen får en behandling en melding verdig. Dette er vårt svar på Ståsett-utvalgets utfordringer. Men jeg tror at hele denne debatten hadde stått seg hvis vi hadde behandlet prinsipper samtidig som vi behandler lov. Som sagt er vi enige om veldig mange prinsipper her i salen, men når det skal kokes ned til et lovverk, er det av og til at prinsipper kommer i krasj. Den avveiningen syns jeg man skal ha samtidig, og det er derfor jeg ønsker at Stortinget skal behandle dette samtidig. Det kan ikke jeg påvirke. Det er representanten Bekkevold bedre til å påvirke enn jeg, men vi skal i hvert fall sørge for at Stortinget får dette samlet og kan behandle dette samlet. Det tror jeg religionspolitikken hadde stått seg på.

Presidenten: Hans Fredrik Grøvan – til oppfølgingsspørsmål.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [10:54:52]: Kristelig Folkeparti er opptatt av at trosfriheten skal gjelde for alle gjennom hele livet. Det er ikke sånn at mennesker får trosfrihet i gave når de fyller 18 år – eller 15 år for den saks skyld. Barns rett til å tro er nedfelt i barnekonvensjonen. Derfor mener Kristelig Folkeparti det er uheldig dersom det ikke lenger skal gis tilskudd til trosopplæring eller medlemskap i trossamfunn for barn og unge under 15 år, slik som lovforslaget som har vært ute på høring, legger opp til.

Denne form for politikk bygger på det vi mener er en alvorlig misforståelse, nemlig at en gudløs oppdragelse er en nøytral oppvekst. Det er ikke tilfellet. Derfor vil jeg spørre kulturministeren: Hvordan vil hun sørge for unges trosfrihet? Skal den aktivt støttende tros- og livssynspolitikken også gjelde for barn og unge?

Statsråd Trine Skei Grande [10:55:48]: Dette er en av de tingene som vi kommer til å komme tilbake til i meldinga, og som regjeringa skal ha sin konklusjon på, og som det da blir debatt om her i Stortinget. Så jeg skal ikke konkludere på forhånd.

Det som jeg har lyst til å si at jeg støtter representanten i, er at barn har rett til å ha både sine meninger og sin tro, og om hvorvidt ikke-religiøs oppdragelse er det eneste nøytrale. Der deler jeg representantens holdninger. Men vi må finne de riktige vippepunktene her. Vi har fått utrolig mange høringsuttalelser. Vi holder på å organisere det nå. Så kommer vi tilbake til konklusjonen på hvordan vi skal håndheve det, når vi kommer med saken til Stortinget.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Per Espen Stoknes (MDG) [10:56:56]: Mahatma Gandhi sa det slik: En nasjons storhet og dens moralske framskritt kan måles etter hvordan den behandler sine dyr.

I Norge har vi i dag en praksis der vi holder de fire store rovdyrene våre på randen av utryddelse. Ulv regnes som kritisk truet i Norge, bjørn regnes som sterkt truet, gaupe regnes som sterkt truet, og jerv regnes som sterkt truet. Regjeringens respons på denne situasjonen har de siste fire–fem årene vært å gjennomføre den største ulvejakten siden 1919, redusere bestanden av gaupe til godt under bestandsmålet og sende ut høringsforslag om å utvide fellingsperioden for ulv inn i ynglefredningstiden – for å nevne noe.

Jeg oppfatter at statsråd Elvestuen selv har et autentisk engasjement for natur og dyr, men jeg er mer usikker på om regjeringen er oppriktig interessert i å ta trygt vare på dyrene som hører hjemme i norsk natur, ut fra handlingene som gjøres og beslutningene som fattes.

Mitt spørsmål til statsråden er derfor: Hva er statsrådets plan, nå som han har blitt varm i trøya, for å få rovdyrene ut av rødlisten?

Statsråd Ola Elvestuen [10:58:26]: Nå er det en ny blå-grønn regjering, og det står i erklæringen at vi skal ha levedyktige bestander av de store rovdyrene. Og beskrivelsen av at ulven er kritisk truet, og at også de tre andre store rovdyrene er sterkt truet, er riktig.

Rammen for politikken jeg fører, er todelt. Vi skal følge opp Bernkonvensjonen, vi skal følge opp naturmangfoldloven, og så skal jeg også forholde meg til de stortingsvedtakene som er gjort – både til rovdyrforliket fra 2011 og bestandsmålene som er satt der, og også til flertallet for ulveforliket to år tilbake. Innenfor de rammene skal vi føre en politikk overfor rovdyrene som gjør at man får ned konfliktnivået.

Det er jo en todelt målsetting, med prioritering av beitedyr i noen områder og prioritering av rovdyr i andre områder. På ett område virker dette – sauetapeene er gått ned med over 40 pst., og tapene av villrein er gått ned med 27 pst. Så skal vi også ha en forvaltning som sikrer rovdyrene innenfor disse rammene. Det betyr at fellingsstillatelsen for gaupe i år er satt sånn at vi forventer at bestanden kan gå opp. Det er ingen tvil om at uttaket av jerv ble for stort i fjor, så vi ligger under bestandsmålet og må se på muligheten for at bestanden kan komme noe opp. Her må virkemidlene vi har, fintunes hvert eneste år for å følge opp Stortingets beslutninger samtidig som man ligger innenfor forpliktelsene i naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen.

Per Espen Stoknes (MDG) [11:00:21]: I Nationen i går kom det fram at Venstre vil stemme imot å øke bestandsmålene for ulv, jerv, gaupe og bjørn – dette til tross for at Venstre gikk til valg på det motsatte. Lederen for energi- og miljøkomiteen, Ketil Kjenseth fra Venstre, sier til Nationen at «her ser vi ganske enkelt en av konsekvensene av å gå i regjering».

Kan miljøministeren bekrefte at Venstre ikke lenger står sammen med Miljøpartiet De Grønne i denne saken, og at en aksepterer at det er Høyre og Fremskrittspartiets rovdyrpolitikk som har vunnet fullstendig fram i den blå-blå regjeringen?

Statsråd Ola Elvestuen [11:00:56]: Jeg bekrefter vel at det vi som regjering skal følge opp, er de vedtakene som er gjort av tidligere storting, både i forrige periode, med det flertallet som var da, som har satt bestandsmålene for ulv, og det som ligger i bestandsmålene fra 2011 for de andre store rovdyrene.

Men vi skal også følge opp Bernkonvensjonen og det som er innenfor naturmangfoldloven, og det setter rammene for det arbeidet som regjeringen skal følge opp.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Per Espen Stoknes.

Per Espen Stoknes (MDG) [11:01:28]: Jeg forstår at Venstre kommer til å stemme imot det de gikk til valg på.

Hvis vi skal klare å løfte ulvebestanden vekk fra statusen som «kritisk truet» på rødlisten, må det tas flere grep. Bestandsmålet må økes, og det er også plass til flere familiegrupper innenfor den eksisterende ulvesonen. I tillegg bør vi vurdere utvidelse av sonen.

Det har nå vært ulv i Østmarka i flere år, noe som er blitt tatt godt imot av Oslo-folk flest og av mange av dem som bruker Østmarka til friluftsliv. Vil statsråden vurdere å utvide ulvesonen til også å omfatte Nordmarka og Kroksgogen?

Statsråd Ola Elvestuen [11:02:04]: Jeg mener at det er ingen tvil om at det at en har ulv i Østmarka, har vært en berikelse for Oslo. Det er en kvalitet ved Østmarka som jeg tror det er mange som ikke har vært klar over har vært der, både egen befolkning og landet for øvrig, og som jeg mener virkelig er en berikelse.

Selv om vi nå ligger innenfor bestandsmålene og skal følge opp Stortingets rammer og lovverket, er det klart at vi samtidig må ha en evaluering av den rovdyrpolitikken vi har, en evaluering av om vi treffer riktig, eller om vi kan gjøre justeringer i årene framover – men det må jeg komme nærmere tilbake med til Stortinget senere.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Bjørnar Moxnes (R) [11:03:04]: I påskeuken lanserte Det internasjonale naturpanelet en svær rapport om status for det globale naturmangfoldet. Konklusjonene her er dystre: Matsikkerheten, økonomien og livskvaliteten for oss alle står i fare. Naturmangfoldet i alle verdensdelene er synkende. Over tre milliarder mennesker lider på grunn av ødelagt natur. Dette tapet koster oss mer enn 10 pst. av verdens økonomi. Det forverrer klimaendringene, som igjen forverrer naturødeleggelsene og gjør det vanskeligere å snu. Samtidig viser rapporten også at det lønner seg å restaurere ødelagt natur. Vi får igjen ti ganger investeringene i form av renere vann, renere luft, mer mat – alt det som naturen gir oss.

I Norge er 21 pst. av artene våre utryddingstruet. Det skyldes i hovedsak at leveområdene deres blir ødelagt. For to år siden, da statsråd Elvestuen selv var stortingsrepresentant, vedtok han og Stortinget flere tiltak som skal hindre at mer natur ødelegges, bl.a. at 10 pst. av skogen skal vernes, og at 15 pst. av de forringede økosystemene skal være restaurert innen 2025. Komiteen mente at man burde utpeke rundt 400 såkalte prioriterte arter, som var målet da loven ble laget. Nå, ni år etter at loven trådte i kraft, har bare 13 arter fått en slik beskyttelse.

Vår nye miljøminister startet sin karriere med å måtte forsvare utlysningen av 103 nye oljeleiteområder dagen etter at man la fram plattformen fra Jeløya. Hva gjøres konkret for å følge opp Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av naturmangfoldmeldingen?

Statsråd Ola Elvestuen [11:05:05]: Først må jeg si at rapporten fra Naturpanelet er virkelig nedslående hvis man ser på den globale situasjonen, med hensyn til tap av natur, tap av artsmangfold og bestandenes størrelse. Så her må det jobbes ikke bare internasjonalt, men på alle nivåer, fra det internasjonale samarbeidet og helt ned til det lokale ansvaret som må tas i de enkelte sakene.

Jeg er glad for at representanten Moxnes er veldig fornøyd med naturmangfoldmeldingen, som ble både lagt fram og vedtatt i forrige stortingsperiode. Jeg er også veldig godt fornøyd med den og de målsettingene som den har satt.

Når det gjelder bredden av de tiltakene som nå skal gjennomføres for å følge opp den, kommer ikke jeg til å ha tid til å gå inn i alle dem, men det handler om å få opp flere prioriterte arter og flere prioriterte kulturlandskap og alle de tiltakene som ligger innenfor rammene som er satt. Jeg tror vi skal være fornøyde med at systemet for naturforvaltning er ganske bra i Norge. Det handler om å drive det framover og implementere flere konkrete tiltak.

Bjørnar Moxnes (R) [11:06:26]: I november svarte daværende statsråd Helgesen, på et spørsmål stilt her i spørretimen, at han hadde gitt direktoratet i oppdrag å utarbeide en pakke for truet natur som ville komme til å omfatte rundt 90 arter og 60 naturtyper. Det er en god start for å nå rundt 400 prioriterte arter, som var målet da naturmangfoldloven ble vedtatt, og som ble gjentatt av energi- og miljøkomiteen i 2016.

Mitt spørsmål er: Når kommer denne varslede pakken, og hva gjør ministeren for å velge ut de resterende rundt 387 artene som må til for å nå målet om 400 prioriterte arter?

Statsråd Ola Elvestuen [11:07:13]: Dette må tas etter hverandre. Det første er at denne pakken skal jobbes fram via Miljødirektoratet, og den vil bli lagt fram. Det nøyaktige tidspunktet må jeg komme tilbake til, men de første delene av det skal være nært forestående, når det gjelder både prioriterte arter og prioriterte naturområder. Det jobbes også med prioriterte kulturlandskap, sammen med Landbruks- og matdepartementet. Det vil være det første.

Så er det det arbeidet som gjøres for å nå målet om å verne 10 pst. av skogen. I løpet av de fire siste årene er det brukt nærmere 1,5 mrd. kr på dette. Det er like mye som ble brukt på de åtte foregående årene. Det er et stort arbeid som må gjøres for å nå målene, men det er ingen tvil om at det gjøres mer på dette feltet enn det har vært gjort kanskje noen gang tidligere.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Bjørnar Moxnes.

Bjørnar Moxnes (R) [11:08:12]: Dagbladet omtalte rapportene fra Naturpanelet, og da uttalte statsråden til avisen at det viktigste i tiden framover er å ta bedre vare på norsk natur, med en «helhetlig økosystembasert forvaltning» – noe som høres bra ut.

Hvordan passer regjeringens programpolitikk – som ifølge Jeløya-plattformen skal legge til rette for såkalt lønnsom produksjon av olje og gass og videreføre dagens praksis med jevnlig konsesjonsrunder på norsk sokkel – inn i denne helhetlige økosystembaserte forvaltningen, all den tid vi vet at klimaendringer og naturødeleggelser hører tett sammen, og at Norges utslipp fra oljesektoren også er med på å ødelegge arters leveområder over hele verden?

Statsråd Ola Elvestuen [11:09:01]: At man skal ha en økobasert tilnærming og forvaltning er jo selvsagt, det er å ha en helhetlig forvaltning. Vi må bli mye flinkere til å se på helheten, ikke bare på hva som er de vernede områdene. Det er naturen som helhet som må følges opp – ikke bare at man skal ivareta et biologisk mangfold, men også bestandsstørrelsene. Her må det utarbeides mye politikk i årene framover, noe vi også har snakket om når det gjelder både prioriterte arter, vernet landskap og vernet skog.

I Norge skal vi lede an i kampen for å få bedre, sterkere klimatiltak. Da må vi gjøre det på alle områder, vi må jobbe internasjonalt for å få en forsterket parisavtale, internasjonale forpliktelser, og det må gå hele veien ned til at vi skal få våre egne reduksjoner i Norge. Der vil det være viktig å få til enighet med EU, med 40 pst. reduksjon fram mot 2030. Det å få en forpliktelse i Norge, står ikke opp mot det som er våre egne mål. Når det gjelder petroleumspolitikken, har vi fått satt av viktige naturområder – Lofoten, Vesterålen, Senja, iskanten og andre områder – som setter rammer også for det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Espen Barth Eide (A) [11:10:33]: I forbindelse med ratifisering av Parisavtalen i juni 2016 uttalte daværende stortingsrepresentant Elvestuen at det er avgjørende at alle land, spesielt verdens rikeste land, oppjusterer ambisjonene sine i de nasjonalt fastsatte bidragene fram mot 2020. Videre sa daværende representant Elvestuen at det var positivt at Stortinget i forbindelse med ratifisering av Parisavtalen ba regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til forsterkede klimamål i forkant av den dialogen som skal være i 2018, om hvordan man nå skal gå videre.

Dette var kloke ord. Mitt spørsmål er: Hvordan stiller statsråd Elvestuen seg til disse uttalelsene fra daværende representant Elvestuen, og hvordan har han tenkt å følge opp nevnte vedtak?

Statsråd Ola Elvestuen [11:11:26]: Da kan jeg bekrefte at statsråd Elvestuen er veldig enig med representant Elvestuen. Det viktigste med Parisavtalen er nettopp at vi får til den kontinuerlige forsterkningen, at det blir

den dugnaden som denne avtalen er, at det er et internasjonalt samarbeid, at det er nasjonale forpliktelser, men der også både næringsliv, organisasjoner, lokale myndigheter og helt ned til enkeltpersoner kjenner ansvar og føler at det de gjør, har en betydning, og at det de gjør, hele tiden må forsterkes.

Så må vi ha en prosess i Norge for å jobbe med våre forsterkede mål. Det er helt klart, som jeg også sa i mitt forrige svar, at en avtale med EU med 40 pst. reduksjon innen 2030, er avgjørende, ikke minst fordi det skaper forpliktelse til hva vi må gjøre, og det skaper forpliktelse uavhengig av hvordan flertallene i Stortinget ser ut i årene framover. I tillegg til det – og det er ingen motstrid i det – må man sette egne mål.

Nå skal vi ha prosessen fram mot 2020. Da kommer vi tilbake til Stortinget, når Fiji har fått lederskapet i COP-en, med den såkalte Talanoa-dialogen.

Under COP24 til høsten skal det være en diskusjon – ikke for å fastsette nye mål, men – om de nye målsettingene, som skal meldes inn fram mot 2020. Jeg vil invitere Stortinget til å ha en debatt om dette. Jeg tror at det på dette tidspunktet er riktig å ha en debatt om det. Vi skal også være en del av samtalene og dialogen i COP-en som kommer i høst, før vi skal legge fram vår plan og våre innspill i 2020.

Vi har sagt at når vi har avtalen med EU på plass, skal vi også komme tilbake til Stortinget med en handlingsplan for hvordan vi skal gjennomføre disse prosjektene i årene framover.

Espen Barth Eide (A) [11:13:20]: Jeg takker for svaret, og jeg ser fram til den dialogen vi da skal ha med regjeringen her fra Stortingets side om disse helt sentrale spørsmålene når det gjelder COP-en, som ble nevnt.

Men jeg vil følge opp nettopp på forholdet mellom internasjonale og nasjonale krav, for det er jo bred enighet om at når det gjelder kvotepliktig sektor, skal vi søke å nå våre utslippsmål i nært samarbeid med EU. Det har et stort flertall i Stortinget stilt seg bak, og det tror jeg vil bli stående. Men ligger det ikke da nettopp i dette at man i regjeringen, spesielt før statsråd Elvestuen kom inn i regjeringen sammen med Venstre, la stor vekt på at det også i ikke-kvotepliktig sektor nettopp gjennom innsatsfordelingsordningen skulle åpnes for at man tok mange av disse forpliktelsene i samarbeid med EU på en slik måte at man egentlig åpnet opp for å kjøpe seg ut av å ta viktige og krevende nasjonale valg her hjemme? Så jeg stiller meg litt uforstående til påstanden om at det ikke er noen motsetning i dette, og vil gjerne at statsråden utfyller på det punktet.

Statsråd Ola Elvestuen [11:14:21]: Nei, jeg mener virkelig at det ikke er noen motsetning. Det viktigste akkurat nå er å få til en enighet og en avtale med EU,

slik at vi stiller oss slik at vi har de samme vilkårene som land i EU når det gjelder hvordan vi skal nå målet om å redusere utslipp fram mot 2030. Forventningene er at vi vil få et krav om at vi skal redusere med 40 pst. fram mot 2030. 40 pst. på tolv år kommer til å være veldig krevende. I Jeløya-plattformen er forpliktelsene at vi skal ta så mye som mulig av dette i Norge. Det er ingen motsetning mellom å ha en forpliktelse og en enighet med EU og så sette seg egne nasjonale mål. Det er det også land innenfor EU som gjør. Det har man i Nederland, det har man i Sverige, det har man også i Tyskland. Vi må også se på hvor mye av dette vi klarer å få til i Norge – samtidig som det er riktig at vi er med på den europeiske dugnaden om i fellesskap å nå målet. Vi må også kunne ha den fleksibiliteten som ligger der.

Presidenten: Det åpnes opp for oppfølgings spørsmål – først representanten Åsmund Aukrust.

Åsmund Aukrust (A) [11:15:31]: I 2015, da den blå-blå regjeringen i samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti ble enige om klimamål, sa Venstre-lederen:

«Dette er et historisk linjeskift i klimapolitikken.

Vi skal ikke lenger kjøpe oss fri med fiksfakserier og FN-kvoter.»

Det ble kalt et «historisk linjeskift». Nå har det i tre år blitt skyldt på mangel på en avtale med EU. Nå hører vi ministeren si at det viktigste nå er at vi får på plass en avtale med EU. Det har vært sagt i tre år av tre ministre. Da dette ble lansert, ble det sagt at dette skulle bli så stramt at alt måtte gjøres hjemme. Det blir fulgt opp med en stortingsmelding som egentlig handler om hvordan vi skal unngå å gjøre mest mulig hjemme. Så tiden for kvotekjøp var definitivt ikke over med Venstres inntog i regjeringen. Vi har nå fått en klimapolitikk der ingen kan svare på hva som er Norges klimamål, og hva som skal være våre utslippstall. Vil statsråden sørge for at Stortinget vil få det?

Statsråd Ola Elvestuen [11:16:33]: Men klimamålene er jo flere, og fram mot 2020 forholder vi oss til Kyoto-protokollen, hvordan vi følger opp den. Der innebærer det også kvotekjøp, det er en nødvendighet for å nå målene, og det har også forrige regjering vært en pådriver for. Så er det klimaforliket, med dets målsetting om at man skal ned på 48,6 mill. tonn, så vidt jeg husker – å komme så nær det som overhodet mulig.

Så er det ikke slik at klimapolitikken står stille. Tvert imot. Man viste jo tidligere her til elbilsalgene, som var oppe i 37 pst. i forrige måned, 20 pst. i fjor, det som er innsatsen innenfor kollektivtransporten, det som er innsatsen innenfor grønn skipsfart – det er nærmere 40 ferjer med nullutslipp som er på vei. Vi gjør ting innenfor transportsektoren i Norge som ingen andre land er i

nærheten av. Dette handler om å gjøre ting så raskt som mulig, samtidig som en lager et system, mot både 2020, 2030 og etter hvert også lenger, som sikrer at vi driver denne politikken framover og stadig vekk gjør den sterkere.

Presidenten: Åsmund Aukrust – til oppfølgings spørsmål.

Åsmund Aukrust (A) [11:17:41]: Det var jo ikke et svar på spørsmålet om vi vil få klare nasjonale mål i den klimastrategien vi nå behandler. Da Ola Elvestuen selv satt på Stortinget for et halvt års tid siden, sa han at det som er viktig, er at alle som skal ta del i det grønne skiftet, vet hvilke mål de skal forholde seg til, og hvor mye de skal kutte i tiden som kommer, her hjemme. At regjeringen ikke har vært tydelig på dette, er en betydelig svakhet i klimameldingen. Dette må Venstre sørge for å rette opp.

Nå er det Ola Elvestuen selv som er klimaminister, og som skal gjøre nettopp det han sier, å sørge for å rette opp det den forrige regjeringen gjorde galt. Så mitt klare spørsmål til Ola Elvestuen er: Vil han sørge for at det nå vil bli klare måltall i den klimastrategien som Stortinget skal behandle i løpet av april-mai?

Statsråd Ola Elvestuen [11:18:27]: Den ble lagt fram før jeg kom.

Det som er viktig nå, er, som jeg har sagt tidligere, at vi skal følge opp det å få en enighet med EU om hvordan vi skal nå målet om 40 pst. reduksjon innen 2030. Det er et tydelig og klart mål. 2020-målene ligger der. Så skal vi ha en prosess, som jeg nevnte, med Talanoa-dialogen sammen med EU og også i COP-en i høst om hvordan vi skal forsterke målene, både som land og sammen med EU, fram mot 2020. Dette skal meldes inn til EU.

Så har regjeringen i Jeløya-plattformen sagt at når vi har enigheten med EU, skal vi legge fram en handlingsplan om hvordan vi skal nå disse målene fram mot 2030.

Som sagt: Én ting er forpliktelsene som ligger i den internasjonale avtalen vi trenger sammen med resten av Europa – den vil forplikte Stortinget, forplikte alle partier – og så er det å sette de måltallene. Det er ingen motsetning mellom det og å ha egne måltall, men dette vil regjeringen komme tilbake til når vi har en avtale med EU.

Presidenten: Arne Nævra – til oppfølgings spørsmål.

Arne Nævra (SV) [11:19:41]: Det er en kjent sak at klimamålene for 2020 er forlatt av denne regjeringen. Målene er skjøvet ut i tid, og nå gjelder selvfølgelig 2030. Det er lettest slik.

Jeg regner med at Venstre har større ambisjoner for utslippskutt i Norge enn det Høyre-Fremskrittsparti-

regjeringen hadde. Det fikk vi bl.a. høre fra siste representant, hvordan statsråden på et vis ble konfrontert med tidligere holdninger. Da er spørsmålet, for å følge opp representanten Aukrusts spørsmål: Hvilke nye tiltak kan vi nå forvente som vil kutte utslipp, som følge av større ambisjoner på klimaområdet i Norge? Jeg ber om at statsråden er helt konkret. Det forventer ikke bare jeg, men sikkert også Venstres velgere.

Statsråd Ola Elvestuen [11:20:41]: Det kommer det til å være en stor bredde på. Jeg nevnte grønn skipsfart, som drives framover innenfor de ulike fartøykategorier. Det er ikke ett virkemiddel som virker når det gjelder dette. Det handler om å følge opp veikartene for industrien og næringslivet, som vi har jobbet med i grønn konkurransekraft. Der er det mange sider som skal fram.

Det er slett ikke slik at 2020-målene er oppgitt, men det er fryktelig vanskelig å nå dem – fryktelig vanskelig. Vi satser så mye vi kan på nullutslipp som det er mulig, og i et tempo som ingen andre land er i nærheten av. Så fyller vi på med måltall for bruk av biodrivstoff, med alle de dilemmaene det innebærer, som representanten kjenner veldig godt. Det er ikke bare å kjøre på så mye som mulig. Vi må også sørge for at det har en kvalitet, også en miljøkvalitet, som gjør at det kan benyttes, og det må gjøres på en slik måte at en får investeringer i det som er avansert biodrivstoff over tid. Jeg tror heller ikke representanten har noen enkle løsninger for hvordan dette skal gjøres raskere fram mot 2020. Vi ligger helt i forkant av det som er mulig.

Presidenten: Neste hovedspørsmål er fra Siv Mossleth.

Siv Mossleth (Sp) [11:22:01]: Mitt spørsmål går til samferdselsministeren.

I påsketiden var vi vitne til mange stengte veier i nord. Nord-Troms og Finnmark var denne gangen hardest rammet av snorasene som førte til stengte veier. En rekke bygder og tettsteder var uten veiforbindelse – og det varte i flere dager – på grunn av ras. Bare på E69 gikk det 40 ras i løpet av påskeuken. Vi kan vel slå fast at det er flaks at menneskeliv ikke gikk med i disse mange rasene over vei, og vi hører at folk vurderer å flytte på grunn av usikkerhet.

Brøytemannskaper og folk lokalt har stått på for å få hverdagen til å gå rundt, men dessverre har regjeringen over tid nedprioritert skredsikring, spesielt på riksveinettet. I statsbudsjettet for 2014, som var det siste den rød-grønne regjeringen la fram, var bevilgningen til skredsikring på riksveinettet på 1 150 mill. kr. For 2018 er den på 638,2 mill. kr. Det er en reduksjon på over

500 mill. kr, og i ny NTP er det heller ikke så veldig høyt ambisjonsnivå for å få sikret veinettet mot skred.

Men la meg komme statsråden litt i forkjøpet denne gangen, for jeg vet at statsråden bruker tid i spørretimen og i replikkordskifter på å fortelle at regjeringen har overoppfylt NTP. Han kan like godt si at regjeringen har brukt så mye penger som den rød-grønne regjeringen la opp til i transportplanen for 2014–2023. Men spørsmålet er: Med den nedprioriteringen som denne blå-blå regjeringen og Solvik-Olsen har stått for, hva vil statsråden si til dem som lever med skredfare på veiene sine? Og vil vi se en endring i prioriteringen?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:24:05]: La meg først gi honnør til alle dem i Statens vegvesen i lokale kommuner og i fylker som har gjort en jobb for å prøve å holde veien åpen. Det har vært enormt mye snø i en del områder, og det har vært mye dårlig vær. Det har skapt utfordringer fra naturens side. Allikevel har en klart – på nesten heroisk måte, vil jeg si – å holde en del veier åpne. Andre steder har man stengt dem, rett og slett på grunn av framkommelighet og sikkerhet. De fortjener honnør, og jeg ser også at Vegvesenet er iherdig i gang med å prøve å åpne veier.

Så er det ikke riktig at regjeringen har nedprioritert dette området. Jeg synes det er bra at Senterpartiet innrømmer at dagens regjering har innfridd på de valgloftene som vi selv gikk til valg på i 2013-valgkampen, og har gjennomført mye av det vi var enige om i Nasjonal transportplan. Men vi har også gjort mye mer – vi har altså overoppfylt Nasjonal transportplan, for vi mente det var for lite satsing som den rød-grønne regjeringen hadde lagt opp til.

Det gjaldt bl.a. på veinettet i Nord-Norge. Veinettet i Nord-Norge har fått en tredobling i investeringsnivået i 2014–2017, sammenlignet med perioden 2010–2013 – en tredobling. Det gir ikke inntrykk av en nedprioritering, men en kraftig opprioritering. I inneværende år er Nord-Norge den landsdelen som får nest mest av Vegvesenets investeringsmidler. Igjen er det et feil bilde som skapes av Senterpartiet.

Når det gjelder bevilgningene til rassikring, er det også noe som har vært prioritert opp, ikke ned. Det er riktig at det varierer fra år til år, avhengig av hvilke prosjekter som da er under bygging, hvilken finansiering som trengs. Men hvis man sammenligner perioden 2010–2013 – altså fireårsperioden da Senterpartiet styrte før oss – og den fireårsperioden vi nå har gått gjennom, ser man en økning, ikke en reduksjon.

Når det gjelder E69 til Nordkapp, er det den veien som har vært mest utsatt for været akkurat nå. Mange av de problemene som har vært på de mest utsatte raspunktene, vil bli utbedret når den nye Skarvberggunne-

len på E69 er på plass rundt 2021. Så også der jobber vi nå med å løse det problemet.

Siv Mossleth (Sp) [11:26:10]: Det er bra at statsråden gir honnør til brøytemannskap, lokalbefolkning og kommuner. Det fortjener de. Det er veldig bra.

Jeg hadde trodd at statsråden i en situasjon hvor vi opplever ikke en dag eller to dager, men en uke med stengt vei, ville fokusere mer på hva slags ansvar regjeringen tar spesifikt for skredsikring. Jeg opplever svaret sånn at han ikke vil endre prioriteringen. Det er et faktum at i år er det 500 millioner mindre enn i 2014. Men hva vil statsråden si til alle folkene i hele dette landet som lever med stor skredfare på veiene de daglig bruker til arbeidsreise, skolevei, fritidsaktiviteter? Hvordan skal de få hverdagen til å fungere? Hvordan vil han prioritere?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:27:18]: Det svarte jeg nettopp på. Vi skal satse mer – vi har satset mer i den fireårsperioden vi gikk igjennom, enn det som ble gjort de fire årene før det. Vi har lagt opp til en ytterligere styrking av skredsikring totalt sett i de ytterligere 12 årene i Nasjonal transportplan.

Så vil det være, som jeg sa, variasjoner fra år til år med hensyn til hvilke prosjekter som er i gang, hvilke som er klare, hvor mye de koster. Men hvis en ser satsingen over tid, er det ikke tvil om at det satses langt mer på vei generelt og på skredsikring nå enn det som har vært tilfellet. Senterpartiet nekter å innrømme det fordi det ikke passer inn i det bildet de prøver å tegne av at alt går så dårlig i distriktene. Det er ikke riktig. Jeg vil bare minne om tallene, som man kan få dokumentert, representanten kan godt sende meg et skriftlig spørsmål og spørre om hvor mye penger som er blitt bevilget til veiformål i Nord-Norge i 2010–2013, sammenlignet med 2014–2017. Da vil man se at det samlet er en tredobling.

Det som Vegvesenet nå gjør mer av, er at de utløser skred i forkant ved å bruke helikopter. Det er også en del av det forebyggende arbeidet for å unngå at ulykker skjer på veier som er åpne. Så det satses mer.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Geir Adelsten Iversen.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [11:28:39]: Med det svaret statsråden gir, er ikke jeg beroliget.

Jeg bor selv i Hasvik og var innesperret over en uke. Butikkene gikk tom for varer, og vi kom oss ingen plasser.

Selv om vi er vant til tøft vær og lang reisevei i nord, går det på trykksfølelsen løs når situasjonen blir som den ble nå. Folk trenger medisiner og mat. Noen trenger medisinsk hjelp og må fraktes til sykehus. Det lokale hel-

sepersonellet jobbet noen steder tredoble skift for å ivareta folk. De skal ha all ros for at de sto på. Statsråden så vi derimot lite til. Det virket ikke som noen tok et overordnet ansvar – foruten kommunene, som visste hvilke lokale ressurser de kunne spille på.

Vi trenger en bedre beredskap langs kysten i slike situasjoner. Vil statsråden gjøre noe for å bedre beredskapen når de vanlige samferdselsårene ikke kan brukes?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:29:45]: I mitt forrige svar påpekte jeg at mye av virkelighetsbeskrivelsen til Senterpartiet er uriktig. Det mener jeg er viktig å informere Stortinget om, sånn at vi ikke diskuterer dette på feil premisser.

Jeg påpekte også at vi kommer til å bygge bl.a. E69 Skarvbergtunnelen, som vil løse en del av de utfordringene som har vært der. Senterpartiet gir inntrykk av at det betyr at vi ikke bryr oss, det blir bare helt meningsløst. At Vegvesenets ressurser også brukes til å utløse skred i forkant for å kunne ha kontroll på situasjonen, og at en bruker ressurser også på å rydde opp, viser at Vegvesenet har ressurser tilgjengelig. Men vi klarer ikke å stoppe snøen fra å falle. Da må vi sørge for at vi håndterer det på best mulig måte både med trafikkavvikling underveis og ikke minst ved å rydde opp.

Så er det en evaluering når dette er gjort. Er det noe vi kunne gjort annerledes for å få dette enda bedre? Kan vi samarbeide med fylker og kommuner på en annen måte? Hvis det er steder der en ser at det var ressursknapphet som gjorde at vi ikke holdt veien oppe og ikke bare pågående dårlig vær, må vi kunne gjøre ting annerledes. Det åpner jeg for, det har jeg ikke sagt nei til.

Presidenten: Ingalill Olsen – til oppfølgingsspørsmål.

Ingalill Olsen (A) [11:30:57]: Vel overstått drømme-påske i Sør-Norge! Men Norge er langt, og det bruker å være motsatt: Når det er flott sørpå, er det dårlig nordpå – og det har det vært. Kysten av Vest-Finnmark har hatt stengte veier på grunn av ras og store snøfall. Påskeferien har blitt endret for mange. Flyturer er kansellert på grunn av stengt vei, hytteturer er avlyst, trailere med fisk har stått fast, og vårtorskefisket er godt i gang, og det er store verdier som skal raskt ut. Mitt hjemsted, Havøysund, har hatt stengt vei i over en uke. Vi er vant med det, men hele samfunnet har stoppet opp. Vurderer samferdselsministeren det slik at staten har ytt god nok beredskapshjelp til innbyggere og næringsliv i de skredrammede områdene langs kysten av Finnmark? Og til spørsmålet fra Mossleth om veimidler: Jeg har stilt et skriftlig spørsmål til ministeren om midler til Finnmark, men fikk svar på Nord-Norge, ikke til Finnmark.

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:32:04]: Det siste er helt riktig, for Vegvesenet selv fordeler ikke pengene per fylke. Men jeg har registrert at representanten har påstått at Finnmark har fått mindre penger, og jeg ser for meg at representanten kan framlegge dokumentasjon på sine påstander. Det har heller ikke framkommet ennå. Vi har dokumentert alle våre påstander.

Jeg vil gi honnør igjen til alle dem i Vegvesenet som har gjort en fantastisk jobb for å prøve å holde veiene oppe, som har gjort forebyggende arbeid med å utløse skred – 40 steder har det skjedd – og som nå gjør en jobb for å åpne veiene igjen. Vi vil, som jeg sa, ha en evaluering av om dette har vært godt nok. Det synes jeg er naturlig at vi også gjør sammen med dem som styrer Finnmark fylke, som er Arbeiderpartiet, for å se om det er noe vi kan gjøre enda bedre både for å sikre bedre ferdsel mens det er dårlig vær og – ikke minst – for å åpne veiene enda raskere når været har lagt seg. Det å gi inntrykk av at dette er noe som har oppstått nå på grunn av dagens regjering, er litt rart. Men det vi derimot påpeker, er at det er mer penger til veibygging og veivedlikehold i Finnmark og Nord-Norge nå enn det noen gang har vært.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Anette Trettebergstuen (A) [11:33:26]: Mitt spørsmål går til kulturministeren.

Et sikkert vårtegn er det at årets eliteserie i fotball er sparket i gang. Folk strømmet til fotballbanene på søndag, og for mange er dette begynnelsen på den beste tiden av året: Fotballsesongen er endelig i gang.

Det å være proff fotballspiller er for veldig mange en drøm, kanskje spesielt i barndommen. Men det å leve som fotballspiller på et lag, eller som idrettsutøver i enhver lagidrett, har sine sider. Det er viktig å sikre muligheter til overgang til ny karriere etter et aktivt liv som idrettsutøver, fotballspiller eller annet. Det må gjelde uavhengig av om man driver individuell idrett eller om man spiller fotball, håndball eller ishockey.

Jeg vil minne kulturministeren om at det kun er idrettsutøvere i individuelle idretter som har adgang til å spare i såkalte utøverfond. I juni 2013 reiste idretten denne saken gjennom NISO og ønsket å rette opp i den urettferdige ordningen. Arbeiderpartiet sa den gangen at det var vi klare til å gjøre. Kan vi nå forvente at regjeringen fremmer et forslag som sikrer rettferdig tilgang til å spare i utøverfond, og som dermed gir individuelle og lagspillere i idretten samme muligheter for overgang til yrkeskarriere?

Statsråd Trine Skei Grande [11:35:12]: Jeg har også merket meg at fotballsesongen har begynt, og at Vålerenga ligger ganske bra an i denne serien – jeg tror det

var tredje- eller fjerdeplass sist jeg sjekket – sjøl om det bare har vært tre runder, og at de mer kjepphøye trønderne ligger litt lenger nede.

Jeg må innrømme at jeg har ikke gått inn i dybden i det som representanten spør om, men jeg syns det er viktig at de toppidrettsutøverne vi har, skal ha muligheten til å ha en livslang karriere der fotballen eller en annen lagidrett er en del av yrkeskarrieren deres, og at det skal gå an å kombinere med andre ting. Jeg oppfatter egentlig at norsk idrett er ganske god til å rettleder folk til å ha ulike karriereveier, og at de også støtter mange i det å kombinere utdanning med idrettskarriere. Jeg føler at forståelsen i norsk idrett av at folk skal ha en livslang yrkeskarriere der idretten kanskje bare er en del av yrkeskarrieren, er ganske stor.

Jeg har ikke hatt disse forslagene på mitt bord, så jeg må få lov til å komme tilbake til representanten om akkurat det, men jeg tror det er viktig at vi har ordninger som gjør at alle får muligheten til å ha en livslang yrkeskarriere, sjøl om idretten bare er en liten del av den.

Anette Trettebergstuen (A) [11:36:37]: Jeg er helt enig med statsråden i rosen hun gir til idretten, som er flink til å tilrettelegge. Derfor er det også viktig at vi som politikere følger opp og lytter til idretten når de peker på helt åpenbare urettferdige ordninger, ordninger som vi med fordel kan forbedre.

Jeg har full respekt for at statsråden trenger tid til å se på saken, men mens statsråden da tenker seg om og ser på saken, kan jeg bare minne statsråden om hva partiet Venstre svarte NISO i 2017:

«Ja, denne forskjellsbehandlingen av idrettsutøvere virker urimelig, og det er noe Venstre er villige til å se på med et mål om å endre reglene. For Venstre er det viktig å ivareta idrettens og sivilsamfunnets selvstendighet og egenart, og det er uheldig hvis politiske vedtak gjør det mer økonomisk attraktivt å være utøver i bestemte typer idretter.»

Jeg håper at med dette sitatet i minne og statsrådens åpenbare positive holdning i dag, så kan vi kanskje se at Arbeiderpartiet får gjennomslag, og at statsråden går i dialog med oss og kanskje fremmer en sak, så vi får ryddet opp i denne åpenbart urimelige forskjellsbehandlingen.

Statsråd Trine Skei Grande [11:37:50]: Vi skal se på denne saken, men det må være betryggende for representanten å vite hvilken grunnholdning vi går inn i arbeidet med.

Presidenten: Da er den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [11:38:04]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.39.

